

## AB Ülkelerinden Örneklerle Refah Sistemlerine Göre Asgari Gelir Uygulamalarının Karşılaştırmalı Bir Değerlendirmesi

### *A Comparative Evaluation of Minimum Income Applications with Examples from EU Countries According to the Welfare Systems*

**Nuray GÖKÇEK KARACA**

Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,  
Sosyal Hizmet Bölümü

Temmuz 2014, Cilt 4, Sayı 2, Sayfa 9-42  
June 2014, Volume 4, Number 2, Page 9-42

P-ISSN: 2146 - 4839

E-ISSN: 2148-483X

2014/2

[www.sgd.sgk.gov.tr](http://www.sgd.sgk.gov.tr)

e-posta: [sgd@sgk.gov.tr](mailto:sgd@sgk.gov.tr)

Yazılar yayınlanmak üzere kabul edildiği takdirde, SGD elektronik ortamda tam metin olarak yayımlamak da dahil olmak üzere, tüm yayın haklarına sahip olacaktır. Yayınlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve tablolardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

*If the manuscripts are accepted to be published, the SGD has the possession of right of publication and the copyright of the manuscripts, included publishing the whole text in the digital area.*

*Articles published in the journal represent solely the views of the authors.*

*Some parts of the articles and the tables can be cited by showing the source.*

# SGD

Sosyal Güvenlik Dergisi  
*Journal of Social Security*

Cilt : 4 - Sayı : 2 - Yıl : 2014 / *Volume : 4 - Number : 2 - Year : 2014*

**Sahibi / Owner of the Journal**

Sosyal Güvenlik Kurumu Adına / *On behalf of the Social Security Institution*  
Yadigar GÖKALP İLHAN (Kurum Başkanı / *President of the Institution*)

**Genel Yayın Yönetmeni / General Publication Manager**

Dr. Mustafa KURUCA

**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Desk Editor**

Yavuz Selim AYAZ

**Yayın Kurulu / Publication Board**

Dr. Mustafa KURUCA

Murat YAZICI

Harun HASBİ

Muammer YILDIZ

Erdoğan ÜVEDİ

**Editörler / Editors**

Dr. Erdem CAM

Selda DEMİR

Asuman KAÇAR

Onur ÖZTÜRK

**Yayın Türü:** Uluslararası Süreli Yayın / *Type of Publication: Periodical*

**Yayın Aralığı:** 6 aylık / *Frequency of Publication: Twice a Year*

**Dili:** Türkçe ve İngilizce / *Language: Turkish and English*

**Tasarım / Design:** Aren Reklam ve Tanıtım / Ankara 0.312 430 70 81 • [www.arentanitim.com.tr](http://www.arentanitim.com.tr)

**Basım Yeri / Printed by:** MRK Matbaacılık / Ankara

**Basım Tarihi / Press Date:** 31.07.2014

**P-ISSN:** 2146-4839 - **E-ISSN:** 2148-483X

*Sosyal Güvenlik Dergisi (SGD),  
Academic Journals Database - CH  
Asos Index - TR*

*DOAJ - SE*

*Ebsco Host - US*

*Index Copernicus International - PL tarafından indekslenmektedir ve  
TUBİTAK ULAKBİM tarafından değerlendirme sürecinde olup izlenmektedir.*

*Journal of Social Security (SGD), has been indexed by*

*Academic Journals Database - CH*

*Asos Index - TR*

*DOAJ - SE*

*Ebsco Host - US*

*Index Copernicus International - PL and  
monitored by TUBİTAK ULAKBİM*

**SGD Sosyal Güvenlik Dergisi**

Tüm hakları saklıdır. Bu Dergi'nin tamamı ya da Dergi'de yer alan bilimsel çalışmaların bir kısmı ya da tamamı 5846 sayılı Yasa'nın hükümlerine göre Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının yazılı izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz, yayınlanamaz.

**İletişim Bilgileri / Contact Information**

Ziyabey Caddesi No: 6 Balgat / Ankara / TURKEY

Tel / Phone: +90 312 207 88 91 – 207 87 70 • Faks / Fax: +90 207 78 19

Erişim: [www.sgd.sgk.gov.tr](http://www.sgd.sgk.gov.tr) • e-posta / e-mail: [sgd@sgk.gov.tr](mailto:sgd@sgk.gov.tr)

---

## ULUSLARARASI DANIŖMA KURULU / INTERNATIONAL ADVISORY BOARD

---

**Professor Yener ALTUNBAŖ**  
Bangor University – UK

**Professor Jacqueline S. ISMAEL**  
University of Calgary – CA

**Professor Ŗzay MEHMET**  
University of Carleton – CA

**Professor Allan MOSCOVITCH**  
University of Carleton – CA

**Professor Mark THOMPSON**  
University of British Columbia – CA

**Asst. Prof. Sara HSU**  
State University of New York – USA

**Asst. Prof. C. Rada Von ARNIM**  
University of Utah – USA

---

## ULUSAL DANIŖMA KURULU / NATIONAL ADVISORY BOARD

---

**Prof. Dr. Mustafa ACAR**  
Aksaray Üniversitesi RektŖri

**Prof. Dr. Ŗrsan AKBULUT**  
TODAİE

**Prof. Dr. Levent AKIN**  
Ankara Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Prof. Dr. Yusuf ALPER**  
Uludağ Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Prof. Dr. Faruk ANDAÇ**  
Çağ Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Prof. Dr. Kadir ARICI**  
Gazi Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Prof. Dr. Onur Ender ASLAN**  
TODAİE

**Prof. Dr. Berrin Ceylan ATAMAN**  
Ankara Üniversitesi  
Siyasal Bilgiler Fakóltesi

**Prof. Dr. Hayriye ATİK**  
Erciyes Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Prof. Dr. Zakir AVŖAR**  
Gazi Üniversitesi  
İletişim Fakóltesi

**Prof. Dr. Ufuk AYDIN**  
Anadolu Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Prof. Dr. Remzi AYGÜN**  
Gazi Üniversitesi  
Tıp Fakóltesi

**Prof. Dr. Abdurrahman AYHAN**  
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Prof. Dr. Mehmet BARCA**  
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi  
İşletme Fakóltesi

**Prof. Dr. Vedat BİLĞİN**  
Gazi Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Prof. Dr. Nürşen CANİKLIOĞLU**  
Marmara Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Prof. Dr. Fevzi DEMİR**  
Yaşar Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Prof. Dr. A. Murat DEMİRCİOĞLU**  
Yıldız Teknik Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Prof. Dr. Üstün DİKEÇ**  
Emekli Öğretim Üyesi

**Prof. Dr. Ŗmer EKMEKÇİ**  
İstanbul Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Prof. Dr. Şükran ERTÜRK**  
Dokuz Eylül Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Prof. Dr. Mehmet Vedat GÜRBÜZ**  
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi  
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakóltesi

**Prof. Dr. Ali GÜZEL**  
Kadir Has Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Prof. Dr. Alpay HEKİMLER**  
Namık Kemal Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Prof. Dr. Oğuz KARADENİZ**  
Pamukkale Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Prof. Dr. Türksel KAYA BENGSHIR**  
TODAİE

**Prof. Dr. Aşkın KESER**  
Uludağ Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Prof. Dr. Cem KILIÇ**  
Gazi Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Prof. Dr. Ali Rıza OKUR**  
Yeditepe Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Prof. Dr. Serdar SAYAN**  
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üni.  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Prof. Dr. Ali SEYYAR**  
Sakarya Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Prof. Dr. Ali Nazım SÖZER**  
Yaşar Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Prof. Dr. Sarper SÜZEK**  
Atılım Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Prof. Dr. Müjdat ŖAKAR**  
Marmara Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Prof. Dr. Erol ŖENER**  
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi  
Tıp Fakóltesi

**Prof. Dr. Zarife ŖENOCAK**  
Ankara Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Prof. Dr. Savaş TAŖKENT**  
İstanbul Teknik Üniversitesi  
İşletme Fakóltesi

**Prof. Dr. Mehtap TATAR**  
Hacettepe Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Prof. Dr. Sabri TEKİR**  
İzmir Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Prof. Dr. Aziz Can TUNCA Y**  
Bağçeşir Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Prof. Dr. M. Fatih UŖAN**  
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Prof. Dr. Özlem Özdemir YILMAZ**  
Ortaođu Teknik Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Doç. Dr. Tamer AKSOY**  
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üni.  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Doç. Dr. Selda AYDIN**  
Gazi Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Doç. Dr. Süleyman BAŖTERZİ**  
Ankara Üniversitesi  
Hukuk Fakóltesi

**Doç. Dr. Hediye ERGİN**  
Marmara Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Doç. Dr. Orhan FİLİZ**  
Polis Akademisi

**Doç. Dr. Engin KÜÇÜKKAYA**  
Ortaođu Teknik Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

**Doç. Dr. Adil ORAN**  
Ortaođu Teknik Üniversitesi  
İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi

# *AB Ülkelerinden Örneklerle Refah Sistemlerine Göre Asgari Gelir Uygulamalarının Karşılaştırmalı Bir Değerlendirmesi*

## *A Comparative Evaluation of Minimum Income Applications with Examples from EU Countries According to the Welfare Systems*

Nuray GÖKÇEK KARACA\*

### ÖZ

Günümüzde mevcut sosyal güvenlik sistemleri, işsizlik olgusu ve buna bağlı olarak artan yoksulluk ve sosyal dışlanma sorununu çözmede yetersiz kalmıştır. Bu durum mevcut sosyal güvenlik sistemlerinin ve refah devleti anlayışlarının yeniden yapılanmasını gündeme getirmiştir. Yeniden yapılanma arayışları, sosyal dışlanma ve uzun süreli işsizlik gibi kalıcı sosyal sorunlara uyarlanabilecek bir araç olarak asgari geliri yeniden önemli hale getirmiştir. Asgari gelir uygulamasına geçiş, hiç kuşkusuz sigorta merkezli mevcut sosyal güvenlik sistemlerinde radikal değişiklikleri beraberinde getirecektir. Yaşanan dönüşümler bağlamında, refah modellerine göre bazı ülkeler bu değişiklikleri daha kolay gerçekleştirebilecek, bazıları ise değişiklikleri gerçekleştirmede zorlanacaktır. Söz konusu dönüşümlerin refah modellerine göre etkilerinin gözlenebilmesi, asgari gelir uygulamalarının refah sistemlerinin özel türlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenebilmesi için yapılan bu çalışmada, refah modellerini temsil eden ülkeler bağlamında asgari gelir uygulamalarının karşılaştırmalı bir değerlendirilmesi yapılmıştır.

**Anahtar Sözcükler:** Asgari gelir, gelir desteği, refah devleti, sosyal yardım ve sosyal güvenlik

### ABSTRACT

Nowadays, the current social security systems have been insufficient to solve the problem of social exclusion and increasing poverty due to unemployment phenomenon. In this context, the restructuring of the current social security system and the understanding of the welfare state has been raised. The restructuring efforts have increased the importance of minimum income as a tool that can be adapted to persistent social problems, such as long-term unemployment and social exclusion. The transition to application of minimum income undoubtedly will bring radical changes in the current insurance-based social security system. In the context of the transformation, according to welfare models some countries will perform these changes more easily; it will have difficulty in implementing changes in others. In this study, according to the welfare models, it was made a comparative evaluation of the minimum income application in order to determine differences in the application of minimum income and the effects of these transformations in the context of countries that representing to welfare models.

**Keywords:** Minimum income, income support, welfare state, social benefit and social security

\* Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, ngokcek@anadolu.edu.tr

(Makale gönderim tarihi: 21.05.2014 / Kabul tarihi: 03.07.2014)

## GİRİŞ

Sosyal refahın en elverişli şekilde vatandaşlara sunulması amacıyla devletin ekonomiye müdahalelerde bulunmasını öngören bir devlet anlayışı olarak refah devleti, sadece siyasi ve ekonomik yapıyı şekillendirmekle kalmaz. Ayrıca piyasa ekonomisinin sosyal yapı üzerinde yarattığı olumsuzlukları ve yetersizlikleri ortadan kaldırmaya veya en aza indirmeye çalışır (Sözer, 1998:25; Çelik, 2002:34-35). Bu amaca ulaşmak için de sosyal güvenlik hukukundan (sosyal hukuk) yararlanır (Sözer, 1998:25-26).

Sanayi Devrimi sonrası çalışma hayatında geliri ücret olan bağımlı çalışanların artması, geleneksel koruma sistemlerinin güç kaybetmesi, kentleşme ve endüstrileşme sürecinin getirdiği yeni sosyal hayatın ihtiyaçları, sosyal güvenlik politikalarının gerekçelerini oluşturmuştur. Bu gerekçelere dayalı olarak oluşturulan sosyal güvenlik sistemleri (Çelik, 2002:35), II. Dünya Savaşı'ndan sonra, tam istihdam varsayımına ve ailenin geliştirdiği tamamlayıcı role, özellikle kadınların aile içindeki ücretsiz çalışma biçimlerine dayandırılmıştır. 1970'lerin ikinci yarısından itibaren mevcut sosyal güvenlik sistemleri ve bu sistemlerin ardında yatan refah devleti anlayışı, ekonomideki küreselleşme süreci ve endüstriyel dönüşümlerin ulusal işgücü piyasası üzerinde yarattığı geniş çaplı etkiler, nüfusun yaşlanmasına bağlı olarak ortaya çıkan derin yapısal değişiklikler, kadınların formel işgücü piyasasına katılım oranının yükselmesi, mali krizler ve sosyal politikalara ilişkin ideolojik uzlaşmanın erozyonu gibi sebeplerle ortaya çıkan işsizlik olgusu ve buna bağlı olarak artan yoksulluk ve sosyal dışlanma sorununu çözmede yetersiz kalmıştır. Zira tarihsel olarak homojen grupların ya da sınıfların sorunlarının çözümü için örgütlenmiş olan refah devleti, yaşanan bu gelişmeler bağlamında ortaya çıkan sınıf olarak nitelendirilemeyen sosyal olarak dışlanmış grupların durumuna tatmin edici bir çözüm bulamamış ve bu kişilerin yaşama başlangıç noktasındaki kuvvet eşitsizliklerini düzeltmek ve ayrıca varış noktasındaki başarısızlıkların olumsuz etkilerini hafifletmek amacıyla toplumdaki dışlanmama hakkını içeren bir sosyal hak kavramı oluşturamamıştır. Bu bağlamda refah devleti anlayışına paralel biçimde çalışma unsuruna bağlı olarak oluşturulan sosyal güvenlik sistemleri de sosyal dışlanma sorununu bir risk olarak koruma kapsamına almamıştır. Refah devletleri, aynı zamanda üçüncü sektörün artan katılımıyla birlikte sosyal

sigortanın “prim ilkesi”ne bağlı olarak verilen sosyal hak sağlamada da ayrıca bir bölünme yaşamış olup, kurumsal açıdan da karma bir yapıya maruz kalmışlardır (Moreno, 2000:4; Balcı, 2001:53-59).

Bütün bu gelişmeler, mevcut sosyal güvenlik sistemlerinin ve bu sistemlerin ardında yatan refah devleti anlayışlarının sosyal sigorta alanının dışında kalan sosyal dışlanma ve uzun süreli işsizlik gibi kalıcı sosyal sorunlara uyarlanabilecek araçlar yaratması gerektiği şeklinde yeniden yapılanmasını gündeme getirmiştir. Bu araçlardan biri olarak asgari gelir uygulamasına geçişin, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki mevcut sosyal güvenlik sistemlerinde oldukça radikal bir dönüşüm yaratacağı ve bu dönüşümün etkilerinin ve etkinliğinin refah sistemlerinin özel türlerine göre değişeceği öngörülmektedir. Bu öngörü bağlamında asgari gelir uygulamalarının refah sistemlerinin özel türlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada, ekonomik, politik ve sosyal düzenlemelerin kendilerine özgü bütünleşik yapısına bağlı olarak karakterize edilen “Kurumsal Refah Devleti”, “Kalıntı Refah Devleti”, “Modern Refah Devleti” ve “Tam Oluşmamış Refah Devleti” şeklindeki dört ayrı refah devleti modeli için birer ülke örnek alınarak refah sistemlerine göre asgari gelir uygulamalarının karşılaştırmalı bir değerlendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır.

## **I- KURUMSAL REFAH DEVLETİ VE ASGARİ GELİR UYGULAMASI**

### **A- Kurumsal Refah Devletinin Genel Özellikleri**

Kurumsal refah devleti modeli, literatürde “Muhafazakâr-Kıta Avrupası Modeli”, “Bismarckyan-Sigorta Merkezli Model” ya da “Bismarck Ülkeleri Modeli” olarak da adlandırılmaktadır. Kurumsal refah devleti modelinin temel özelliği, güçlü bir iktisadi büyüme ve gelişme politikası izlemek, sosyal sorunları ise tazmin stratejisi ile gidermektir. Dolayısıyla model, bir telafi toplumu modelidir. Sistem çalışma hakkı yerine çalışılmayan durumlar için geçerli olan sosyal güvenlik hakkı üzerine kuruludur. Devlet ilk başvurulacak istihdam yaratma çaresi değil, ilk başvurulacak tazmin ve telafi alanıdır. Devlet politikasının esası, işgücü piyasasına girişi ve orada kalmayı sübvans eden bir strateji yerine, işgücü

piyasasından çıkışı, hatta piyasaya hiç girmemeyi sübvansede etmektedir. Bu modelin geçerli olduğu ülkeler ise, Almanya ve Avusturya'dır.

Çalışanların ve işverenlerin prim ödemeleriyle finanse edilen sosyal sigortaların, kamu kurumları tarafından uygulanan sosyal yardım politikaları ile desteklenmesi söz konusudur. İşgücü piyasası içinde olanlar ile dışında olanlar arasında keskin bir fark bulunmaktadır. Başka bir deyişle her iki grupta bulunanlar çeşitli nedenle buldukları durumu muhafaza etmek eğilimindedir. İşgücü piyasasında olanların işsiz kalması, dışındakilerin ise iş bulması kolay olmaz (Moreno, 2000:5; Karaca, 2004:56-57).

## **B- Kurumsal Refah Devletinde Asgari Gelir Uygulaması: Almanya Örneği**

### **1- Yasal Dayanak**

Almanya'da bir sosyal yardım türü olarak uygulama alanı bulan asgari gelir uygulamalarının ilk yasal dayanağını 30 Haziran 1961 tarihli Federal Sosyal Yardım Kanunu (BSHG) oluşturmaktadır<sup>1</sup>. Günümüzde Almanya'da asgari gelir yardımının yasal dayanağını ise 7 Mayıs 2013 tarihli yasanın 2. maddesi ile değiştirilen 27 Aralık 2003 tarihli Sosyal Kod (Kitap XII) ve 7 Mayıs 2013 tarihli yasanın 1. maddesi ile değiştirilen 24 Aralık 2003 tarihli Sosyal Kodda (Kitap II) düzenleme konusu yapılan İş Arayanlar İçin Temel Güvenlik Yardımları oluşturmaktadır.

### **2- Kapsamı**

Almanya'da sosyal yardımlar, 1980 yılından itibaren giderek artan bir önem kazanmıştır. 1991-1997 yılları arasında yardım alanların sayısı Batı Almanya'da %35, Dođu Almanya'da ise %54 oranında artmıştır. Yine de toplam nüfus içinde sosyal yardım alanların sayısı Batı'da %3.8, Dođu'da %2.5 olmak üzere oldukça mütevazı bir düzeydedir. Almanya'da sosyal yardım alanların profilinde de değişiklik gözlenmektedir. Son yıllardaki eğilim, çocuklar ve gençlerin "yeni yoksullar" olarak ortaya çıkmasıdır. Aynı zamanda çalışan yoksulların da daha çok çalışma yaşındaki yetiş-

---

1 Mutual Information System on Social Protection (MISSOC), Guaranteed Minimum Resources, Germany in All EU Countries, <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATI-ONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp> (10.01.2014).

kin insanlardan oluştuğu bir gerçektir. Sosyal yardım maliyetleri 1990'lı yıllarda yükselmesine karşın, bu yardımın toplam sosyal harcamalar içindeki oranı, marjinal düzeyde kalmaya devam etmektedir (Heikkilä, 2003:22).

Alman hukukunda iki tip sosyal yardım vardır. Bunlardan birincisi, güvenceli asgari gelir niteliğindeki sosyal yardımdır. İkincisi ise toplumla bütünleşmeleri amacıyla engelliler gibi belirli kategorilere; hastalık, analık hali ve diğer zor durumlar gibi belirli durumlarda yapılan özel nitelikteki sosyal yardımdır (MISSOC, 2014; Balcı, 2001:94).

Genel nitelikteki güvenceli asgari gelir yardımı ise, zorunlu olan asgari geçim kaynaklarını sağlayarak, herkesin onurlu bir şekilde yaşamasına yardımcı olan konut, giyim, gıda vb. zorunlu ihtiyaçları kapsayan “*yaşam harcamalarına yönelik yardımlar*” ve “*kazanma gücünün azalmış olması durumunda ihtiyaç temelli olarak yaşlılıkta yapılan emekli aylığı takviyeleri*” şeklinde karşımıza çıkabilir. Ayrıca “*iş arayanlara yönelik temel güvenlik yardımları*” da güvenceli asgari gelir kategorisinde yer alır (MISSOC, 2014).

Güvenceli asgari gelir, yeterli gelire sahip olmayan ve kişisel çabaları ile veya üçüncü kişilerden yeterli gelir elde edemeyen kimselere; uygun bir yaşam düzeyi sağlamak ve ekonomik bağımsızlık kazandırmak amacıyla varlık testine bağlı olarak verilmektedir.

Güvenceli asgari gelirden yararlanma hakkı kişisel bir haktır ve bu haktan bireyler veya bağımsız aile birimleri yararlanırlar (MISSOC, 2014).

### **3- Yararlanma Koşulları**

Sosyal Kod hükümlerine göre yaşam harcamalarına yönelik yardımlar ile kazanma gücünün azalmış olması durumunda ihtiyaç temelli olarak yaşlılıkta yapılan emekli aylığı takviyeleri şeklindeki sosyal yardımlardan *sağlıkla ilgili nedenlerle ya da yaşa bağlı olarak çalışamayan bireyler yararlanmaktadır*. İş arayanlara yönelik temel güvenlik yardımlarından belirli koşullara bağlı olarak istisna tutulmadıkça çalışabilir durumdaki herkes aile üyeleriyle birlikte yararlanır. Sosyal Koda göre, güvenceli asgari gelir hakkından yararlanabilmek için öncelikle yeterli kaynaklardan yoksun olmak ya da hem kişisel güç ve hem de başka herhangi bir yol-

la söz konusu kaynakları sağlayabilecek bir durumda olmamak gerekir (MISSOC, 2014). Güvenceli asgari gelir hakkından yararlanabilmek için yeterli kaynaklardan yoksun olmak yalnız başına yeterli değildir. Ayrıca bu haktan yararlanabilmek için aranan başka koşullar da vardır. Bu koşulları şu şekilde sıralayarak açıklayabiliriz:

### **a- Vatandaş Olmak**

Sosyal Koda göre, *yaşam harcamalarına yönelik yardımlar ile kazanma gücünün azalmış olması durumunda ya da yaşlılıkta ihtiyaç temelli olarak yapılan emekli aylığı takviyeleri şeklindeki güvenceli asgari gelir yardımlarından ilke olarak Alman vatandaşları yararlanır*. Bununla birlikte vatandaşlar dışında, tüm AB'ye üye devletler vb. yapılan sosyal güvenlik sözleşmelerini imzalayan ülkelerin vatandaşları, sığınma hakkından yararlanan kimseler ve bazı sınırlamalarla diğer yabancılar da güvenceli asgari gelir yardımından yararlanabilmektedir. Ancak, Savaş Sığınmacılarına ve Sığınma Talebinde Bulunanlar Hakkında Kanuna göre ülkeyi terk etmeye zorlanan yabancılar sağlanan yardımlar için özel düzenlemeler vardır (MISSOC, 2014). *İş arayanlara yönelik temel güvenlik yardımlarından yararlanmak için ise ilke olarak vatandaşlık koşulu aranmaz*. Almanya'da ikâmet eden yabancıların ülkede bulunmasının tek nedeni sosyal yardımlardan yararlanmak ise ve kendilerinin ve ailelerinin geçimini sosyal yardım olmaksızın sağlamak için çaba göstermiyorlarsa, bu durumda sosyal yardımdan yararlanabilmeleri mümkün değildir. Ayrıca bu durumdaki yabancıların oturma izni de yenilenmez (Balcı, 2001:95).

### **b- Fiilen Almanya'da İkamet Ediyor Olmak**

Kural olarak *yaşam harcamalarına yönelik yardımlar ile kazanma gücünün azalmış olması durumunda ve yaşlılıkta ihtiyaç temelli olarak yapılan emekli aylığı takviyeleri şeklindeki güvenceli asgari gelir yardımlarından yararlanabilmek için; Almanya'da fiilen ikamet etme koşulu aranmakla birlikte, bu kurala bazı istisnalar da getirilmiştir*. Örneğin; Almanya'da ikamet edenlerin dışında, normal olarak yurt dışında ikamet eden Alman vatandaşları da belirli acil durumlarda sosyal yardımdan yararlanabilmektedir (MISSOC, 2014). *İş arayanlara yönelik temel güvenlik yardımlarından sürekli olarak Almanya'da ikamet eden kişiler yararlanırlar*.

### c- Çalışmaya İstekli Olmak

Asgari gelir yardımından yararlanabilmek için, çalışabilir durumda olan kimselerin kendilerine önerilen durumlarına uygun tüm işleri yapmaya yönelik olarak hazırlıklı olmaları gerekir (Sözer, 1997:30; MISSOC, 2014). Bu amaçla, kişi bir iş bulmak için çaba harcamalı, bulamadığı zaman kendisine önerilen makul bir iş teklifini kabul etmelidir. Bu bakımdan sosyal yardım talebinde bulunanların sosyal yardım kuruluşu ile işbirliği içinde olma yükümlülüğü vardır. Bir anlamda sosyal kontrol olan bu yükümlülük, özellikle çalışma alanında önem taşır. Çalışabilir durumda olan kimselerin durumlarına uygun işler, iş hukukunun normları dışında kalan işlerdir. Bunlar genellikle, kısmi süreli işler ya da kamu yararına geçici ek işlerdir. Bu alanlarda istihdam kurumu ile işbirliği yapılır. Sosyal ve mesleki uyumu teşvik eden bu önlemlerin amacı, işsizlerin bütünüyle çalışma alışkanlıklarını kaybetmelerini önlemek, yardım gören üzerinde bir sosyal kontrol sağlamak ve yardım görenin toplum içinde saygın bir yer edinmesini sağlamaktır (Balcı, 2001: 95-96; MISSOC, 2014).

### d- Diğer Sosyal Yardımlardan Yararlanma Hakkının ve Ailede Geçim Yükümlülüğünü Üstlenen Kişilerin Bu Yükümlülüklerinin Sona Ermesi

Asgari gelir yardımından yararlanabilmek için aranan bir diğer koşul ise, *diğer sosyal yardımlardan yararlanma hakkının ve geçim ödemesi yapmakla yükümlü kişilerin bu yükümlülüğünün sona* ermiş olmasıdır. Başka bir deyişle asgari gelir yardımından yararlanabilmek için diğer hakların tüketilmiş olması şarttır (MISSOC, 2014).

Bu koşullara ek olarak asgari gelir yardımı koşullar gerektirdiği sürece, ilgililerin durumları düzelinceye kadar sınırsız olarak sağlanır (MISSOC, 2014). Yine asgari gelir yardımından yararlanabilme, belirli muafiyetlerin dikkate alınması çerçevesinde gelire ve varlığa bağlıdır. Parasal değeri olan her şey gelir kapsamında değerlendirilir. Ayrıca gelirlerin ve gelir güvencesinin korunan miktar dikkate alınarak kullanımında tercih söz konusudur (Ekdemir, 2009). Buna karşın, Almanya’da asgari gelir yardımına hak kazanabilmek için yaş koşulu aranmamaktadır. Bu nedenle 18 yaşından küçüklerin de kendi haklarını talep edebilmesi mümkündür. Başka bir deyişle reşit olmayanlar da yardıma hak kazanırlar (MISSOC, 2014). Yaşam harcamalarına yönelik yardımlar ile kazanma gücünün

azalmış olması durumunda ve yaşlılıkta ihtiyaç temelli olarak yapılan emekli aylığı takviyeleri şeklindeki güvenceli asgari gelir yardımları, söz konusu koşulların gerçekleşmiş olması koşuluna bağlı olarak 18 yaşından ve 65 yaşından itibaren verilir. Buna karşın iş arayanlara yönelik temel güvenlik yardımları ise 15 yaşından itibaren verilir.

Yardımanın bağlanması için kişisel başvuru, dosyanın hazırlanması ve kişinin geçim kaynaklarına ilişkin araştırmanın yapılması gerekmektedir (Balcı, 2001:94).

#### 4- Miktarı

*Çalışmayı teşvik etmek için, asgari ücretten düşük tutulması öngörülen (Balcı, 2001:97; MISSOC, 2014) güvenceli asgari gelirin miktarı; olayın özelliğine, talep eden kişinin gereksinimlerine ve yaşanılan bölgenin özelliklerine göre değişir (Balcı, 2001:94; MISSOC, 2014).*

Asgari geçim kaynakları, öncelikle geçim kaynakları için belirlenen baz miktarların düzenli olarak ödendiği sürekli yardımlarla sağlanır. Sürekli yardımların dışında asgari geçim kaynaklarının sağlanması için konut ve ısınma yardımı ile hastalık ödeneği, engelliler için bütünleşme ödeneği, hasta bakımı ödeneği ya da belirli sosyal güçlüklerin çözümlenmesine yönelik ödemeler gibi özel durumlar için yapılan yardımlar da bulunmaktadır (MISSOC, 2014). Almanya’da ayrıca özel ek destekler ve tek yardım uygulaması da söz konusudur. Tek ebeveynli aileler, gebe kadınlar (MISSOC, 2014) vb. kimselerin özel ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik istisnai ek ödemeler de söz konusudur. Giyim, ve ev nakil giderleri gibi diğer gerekli harcamalar için toplu tek (bir defaya mahsus) ödeme yapılır.

Sürekli yardım özellikle beslenme, konut, giysi, beden sağlığı, hareket edebilme gücü, ısınma, hane halkı için gerekli araç-gereç ve günlük yaşama ilişkin kişisel ihtiyaçları kapsamaktadır. Sürekli geçim (beslenme) yardımları ile enerji dahil ev ihtiyaçları, baz miktar olarak alınır. Baz miktar, gelirleri düşük kategorilere dahil aileler için düzenlenen gerçek giderlerin yer aldığı istatistiklere dayanılarak tespit edilir. Bu miktara, yukarıda değinilen konut ve ısınma giderleri ile bir defaya mahsus olarak yapılan ödemeler de ilave edilir. Ek yardımlar, özel ihtiyaç durumlarında sağlanmaktadır.

Gerekli geçim kaynakları ile ilgili sürekli yardımlar için yukarıda da değinildiği üzere, baz miktarlar belirlenir. Geçim desteğinden yararlanma

hakkına sahip yalnız yaşayan kimseler veya aile reisleri (erkek veya kadın eş) için belirlenen baz miktar oranları, eyaletler tarafından belirlenir. Bu oranlar 2003 tarihi itibariyle eyaletlere göre 279-294 € arasında değişmektedir. Ayrıca bakıma muhtaç çocuklar varsa, bunların yaşlarına bağlı olarak yapılan yardımın miktarı değişir.

Geçim desteği amacıyla sağlanan gelirin hesaplanmasında, sosyal yardım talep eden kimsenin ve kendisiyle aynı çatı altında yaşayan eşinin geliri ve mal varlığı dikkate alınır. Ebeveyni veya ebeveynlerinden biri ile aynı yerde oturan bekâr ve reşit olmayan çocuklar için ebeveyn gelirleri ve mal varlıkları da dikkate alınır. Evlilik benzeri bir ilişki içinde birlikte yaşayan kimseler eşlere kıyasla daha kolaylaştırılmış haklara sahip olamazlar. Ayrıca söz konusu gelirin hesaplanmasında, aile ödenekleri gibi diğer sosyal yardımları da içeren her tür gelir ile korunan miktarlar dışında kişilerin mal varlıkları dikkate alınır. Yine işçi ücretlerinin bir kısmı gelirlerin hesaplanmasında dikkate alınır. Eğer sosyal yardım alan kişi bir işte çalışırsa, 12 ay için mali katılıma tabidir.

Her bir aile üyesinin kendi kişisel hakkı çerçevesinde sosyal yardım talep etme hakkı vardır. Başka bir deyişle, her aile bireyi kendisine ait sosyal yardımdan yararlanır. Yardım ailede birey sayısındaki artışa göre artırılır. Buna göre, toplam miktar, ailenin büyüklüğüne bağlı olarak değişir. Ailenin büyüklüğüne bağlı olarak sosyal yardım giderek azalan bir seyir izlediğinden, aile ödenekleri gelir kabul edilerek sosyal yardımdan düşülür. Çocuk büyütme yardımı ise sosyal destek yardımlarına ek olarak verilmektedir.

Ailelere ilaveten yapılan konut ve ısınma giderleri ve eğitim yardımları hariç, yaşam harcamalarına yönelik yardımlar, emekli aylığı takviyeleri ve temel güvenlik yardımları şeklindeki asgari gelir yardımlarının miktarı, kişi başına 1 Ocak 2013 tarihi itibariyle, tek çocuklu, çocuksuz veya birden fazla çocuk sahibi olma ve çocukların yaşlarına göre aşağıdaki gibidir:

- Yalnız yaşayan ya da tek ebeveyn için 382 €
- Birlikte yaşayanlar, resmi ya da resmi nikahı olmayan eşler için 345 €
- 6 yaşın altındaki çocuklar için 224 €
- 6-14 yaş arasındaki çocuklar için 255 €
- 14 yaşından büyük çocuklar için 289 €

Örneğin; 5 ve 10 yaşlarında iki çocuğu olan bir aile için

Ebeveynler	2x345 =690 €
5 yaşındaki çocuk için	224 €
10 yaşındaki çocuk için	255 €
Toplam miktar	1.169 €'dur.

Konut ve ısınma amacıyla yapılan reel harcamaların ve eğitim yardımlarının asgari gelir yardımına ek olarak sağlanması söz konusudur. Bu nedenle normal olarak yukarıda gösterilen miktarlar, konut ve ısınma ihtiyaçlarının giderilmesinde sağlanan ek yardımlarla artırılır.

İstatistiklerdeki net gelirler, tüketicilerin alım güçleri ve hayat pahalılığı gibi konularda meydana gelen değişikliklere göre baz oranlar her yıl 1 Temmuz itibariyle yeniden değerlendirilir.

Diğer sosyal yardımlar gibi asgari gelir yardımı da vergiye tabi değildir ve vergiye tabi olmadığı için vergi indirimi ya da vergi muafiyeti uygulanmaz. Ayrıca diğer yardımlar gibi asgari gelir yardımlarından da sosyal güvenlik primi alınmaz.

Yardım alan kişiden, kural olarak yapılan sosyal yardım geri alınmaz. Ancak yardımın kapsam dışında kalan kimselere yapılması durumunda geri alınması söz konusu olduğu gibi, kişinin suç oluşturan eylemlerde bulunulması durumunda da yardımın geri ödenmesi istenebilir. Örneğin, yardımı alan kişinin bilinçli olarak ya da ihmalkârlığı nedeniyle haksız yere para alması ya da bir ağır ceza suçlusu olması halinde geri ödeme istenir. Öte yandan, ihtiyaçlarını karşılamak zorunda olan kimselerin konum değiştirmeleri durumunda da yardımlar geri alınabilir. Bu duruma eşlerin boşanması, ayrı yaşamaları, çocukların ebeveyninden ayrı yaşamaları hali örnek gösterilebilir.

Almanya'da asgari gelir hakkına sahip olanlar sağlık hakkı, konut ve ısınma haklarına da sahiptir. Asgari gelir hakkından yararlanan kişiye hastalık halinde hastalık sigortası primlerinin ödenmesi yükümlülüğünün üstlenilmesi veya doğrudan hekim, hastane vb. hastalık giderlerinin üstlenilmesi şeklinde toplu ortak koruma sağlanır. Yine asgari gelir hakkından yararlanan kişinin ısınma ve konut giderleri tam olarak ödenir.

Almanya’da geçim desteği dışında, Çocuk Büyütme Ödeneği Federal Kanunu, Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Hakkında Federal Kanun ve Konut Ödenekleri Kanunu çerçevesinde, primsiz özel asgari yardım olan “Yurttaş Körler Yardımı” da yapılmaktadır. Eyaletlerin çoğunda yurttaş körler, gelir durumuna bağlı olmayan yardımlardan yararlanırlar. Bu yardımlarla körlüklerinin gerektirdiği tedavileri yaptırırlar. Yardım miktarı eyaletlere göre 166-567 € arasında değişir (MISSOC, 2014).

## II-KALINTI REFAH DEVLETİ VE ASGARİ GELİR UYGULAMASI

### A- Kalıntı Refah Devletinin Genel Özellikleri

Kalıntı refah devleti modeli literatürde “Liberal-Anglosakson Model”, “Beveridgeyan-Dayanışma Merkezli Model” ve “Anglosakson Ülkeleri Modeli” olarak da adlandırılmaktadır. Kalıntı refah devleti modelinde, devlet son başvurulacak telafi devleti konumundadır. Dolayısıyla refah devleti bir kalıntı şeklindedir. Bu gruba giren ülkeler; ABD, İngiltere, Yeni Zelanda ve Avustralya’dır. Sosyal haklar evrensellik değil, seçicilik temelinde tanımlanmıştır. Seçicilik hem risk türleri hem de kapsanacak gruplara yöneliktir. Devlet, son tazmin edici olduğundan sisteme hâkim olan öge “en kötü durumda olanlara” gelir transferi yapma stratejisidir. Gelir transferi yapılacak gruplar, devletin yapacağı transferlere gerçekten gereksinimi olup olmadığını saptamak üzere servet testinden geçirilmektedir. Bu nedenle, seçiciliğin kıstasları tanımlanmıştır ve transferler ancak belli insan kategorilerine uygulanmaktadır.

Bu model evrensellik ile olan bağlantısıyla şekillenmekte olup, vergilerle finanse edilir ve sabit miktarlı yardımlar ile mahsuba ilişkin gelir testine tabi hizmetler bir arada yer alır. Bu sistem sosyal politikada işgücü piyasasının serbestleştirilmesini, ücret esnekliğini ve sosyal harcamalara sınırlama getirilmesini, sosyal harcamaların kontrol altına alınmasını kapsayan piyasa ilkelerine doğru bir yönelme içindedir (Moreno, 2000:5; Karaca, 2004: 57).

### B- Kalıntı Refah Devletinde Asgari Gelir Uygulaması: İngiltere Örneği

#### 1-Yasal Dayanak

İngiltere’de “Gelir Desteği” olarak adlandırılan asgari gelir sisteminin yasal dayanağını, 1992 tarihli Sosyal Güvenlik Katkı Payları ve Yardım-

ları Kanunu, 1992 tarihli Sosyal Güvenlik Yönetimi Kanunu, 2002 tarihli Devlet Emeklilik Kredisi Kanunu ile 2007 tarihli Refah Reformu Kanunu oluşturmaktadır (MISSOC, 2014).

## 2- Kapsamı

Tüm nüfusa asgari düzeyde geçim imkânları sağlamaya yönelik olan Beveridge tipi sosyal güvenlik modelini benimseyen İngiltere’de, sosyal koruma sistemi vergilerle finanse edilen ve katılımcı olmayan sağlık, aile ve yaşlılık yardımlarından ve katılımcı sisteme dayalı işsizlik, yaşlılık, aile yardımları sigortalarından ve tamamlayıcı nitelikteki sosyal yardımlardan oluşur. Tamamlayıcı nitelikteki sosyal yardımlar ise gelir desteği, aile kredisi ve konut yardımudur (Balcı, 2001:97-98).

İngiltere’de *Refah Reformu Kanununa göre gelir desteği, belirli gereksinimlerini karşılayamayan ya da düşük gelirli belirli kişilere yapılan asgari gelir niteliğinde refah yardımlarından biridir* (Ukcosa, 2003:1). *Kişisel haklar temelinde mal varlığı testine bağlı olarak verilen ve vergilerle finanse edilen gelir desteği, başvuruda bulunan kişinin haftada 16 saatten az çalışması, eşinin ise haftada 24 saatten daha az çalışması halinde başka bir deyişle tam zamanlı işlerde çalışmayan, işsiz olarak kayıtlara geçmesi gerekmeyen ve kim olursa olsun tüm gelir kaynaklarından temin ettiği geliri, belirlenmiş bir asgari düzeyin altında bulunan kişilere yapılan bir yardımdır. Bu yardımın amacı, söz konusu kişilere mali yardım sağlamaktır* (MISSOC, 2014). *Asgari gelir niteliğinde İngiltere’de yapılan yardımlardan ikincisi ise “gelir bazlı iş arayan yardımı”dır. İş arayan yardımı gelire göre, mal varlığı testiyle tüm kaynak gelirleri asgari gelirin altında olanlara ve tam zamanlı işi olmayanlara yapılan bir yardım türüdür. Bunlara ilaveten İngiltere’de çalışmayan sosyal yardım belgesine sahip engelli ve hastalara gelir bazlı, vergilerle finanse edilen, mal varlığı testi ile “iş ve destek ödeneği” de verilmektedir. Yine asgari gelir güvencesi belgesine sahip bireylere mal varlığı testi ile vergilerle finanse edilen aylık krediler de verilebilmektedir.*

## 3- Yararlanma Koşulları

Gelir desteğinden yararlanabilmek için öncelikle tüm gelir kaynaklarından temin edilen gelirin, belirlenmiş bir asgari miktarın altında olması gerekir. Bu nedenle gelir desteğinden yararlanabilmek için başvuruda bu-

lunanın ve/veya eşinin hane olarak kullandığı ev dışındaki varlıklarının değerinin 18.679£'den düşük olması gerekir. Nakdi birikimler, yatırımlar, gibi sosyal güvenlik yardımları ve emeklilik aylıkları taşınır mal varlığı ya da gelir kaynakları kapsamında dikkate alınır. Tüm kaynaklardan elde edilen geliri, hükümet tarafından belirlenmiş olan asgari düzeyin altında olan herkese asgari gelir ödemesi garanti edilir. Bu haktan yararlanabilmek için aranan diğer koşullar ise şu şekilde sıralanarak açıklanabilir:

### **a- Daimi İkametgâhın İngiltere'de Bulunması**

*Gelir desteğinden yararlanmada vatandaşlık koşulu aranmaz. Talep tarihinde ülkede ikamet ediyor olmak koşuluyla bu yardıma hak kazanılabilir. Talep tarihinden önceki iki yıl boyunca İngiltere dışında yaşayanların, uygulanan daimi ikamet testi ile İngiltere'de ikamet ettiklerini ispatlamaları gerekir (MISSOC, 2014).*

### **b- Diğer Hakların Tüketilmiş Olması ve Muhtaç Durumda Bulunma**

Gelir desteğinden yararlanabilmek için, diğer yardımlardan yararlanma hakkı tüketilmiş olmalıdır. Ancak ilgililerin gelir desteğine olan ihtiyaçlarının devam etmesi durumunda, gelir durumu belirli bir düzeye ulaşınca kadar, gelir desteği verilebilir. Diğer yardımlar için yapılan başvurular sonuçlanıncaya kadar geçici bir ödeme yapılabilir.

Gelir desteğinden yararlanabilmek için çalışabilir durumda olma koşulu aranmaz. Zira çalışabilir durumda olanlar, gelir desteğinden çok, iş arayanlara yönelik yardım çerçevesinde işsizlik ödeneğine hak kazanırlar. Buna karşın, sosyal ve mesleki uyumu artıracak önlemler olarak konsey hizmetleri çerçevesinde kişisel danışmanlık toplantılarına katılmak zorunludur. Bu toplantılarda iş bulma ve aramalarda, çocukların geçimlerinin üstlenilmesinde, mesleki eğitim konusunda, yardımlardan bağımsız olarak gelire hak kazanmada ve işe teşvikte tavsiyelerde bulunulur. Yine ebeveynlerin yardımlardan bağımsız gelir elde etmelerine yol açan ve ilgililere iş bulmayı sağlayan bir asgari gelirin işin başlamasından itibaren iki hafta süre ile ödenmesi de sosyal ve mesleki uyumu artıracak önlemlerdendir. Aynı şekilde düşük gelirliler özellikle çocuk sahibi ailelerden alınacak vergilerde istihdamı teşvik için indirim yapılması da sosyal uyumu artırıcı bir önlemdir.

Bu koşullara ek olarak gelir desteği sınırsız olarak verilmektedir. Genel olarak bu yardım 18 yaşından itibaren verilir. Ancak özel durumlarda, 16 ve 17 yaşındaki kişiler de yardım almaya hak kazanabilir.

Söz konusu yararlanma koşullarının varlığı tespit edildiğinde, talepte bulunanlara, yaşlarına ve çocuklu olup olmamalarına göre değişen oranlarda haftalık maktu ödeme yapılır (MISSOC, 2014).

#### 4- Miktarı

Gelir desteğinin miktarı, hükümetler tarafından ulusal ölçüğe göre tespit edilir ve bölgeler arasında farklılık söz konusu değildir.

Gelir desteğinin hesaplanmasında başvuruda bulunan kişi ve ailesi, başka bir deyişle eşi ve geçindirmekle yükümlü olduğu kendileriyle birlikte yaşayan 16 veya 19 yaşın altındaki çocuklar temel birim olarak kabul edilir. Çocuklar, kendi hakları çerçevesinde adlarına yardım talebinde bulunma hakkına sahip olmadıkları sürece gelir desteğinin hesaplanmasında temel birim olarak kabul edilirler. Kural olarak gelir desteğinin miktarı hesaplanırken, gelir kaynaklarının çoğu, aylıklar ve sosyal yardımlar dikkate alınır. Bununla birlikte bazı gelirler ve yardımlar istisna tutularak hesaplamada dikkate alınmazlar. Söz konusu istisnalar şunlardır:

- Konut masraflarını karşılayamayan yoksul kişilere yapılan konut yardımları
- Prime bağlı olmayan engelli yardımı
- Konsey vergi yardımı.

*İngiltere’de gelir desteği, iş arama ödeneği, istihdam ve destek ödeneğinde ödenebilir miktar, ailenin içinde bulunduğu koşullara bağlıdır.* Gelir desteğinin uygulanabilir miktar sınırı ve buna ilişkin gelir düzeyi, bireysel ödeneklerin, tüm primli ödeneklerin, aileye sağlanan diğer parasal imkanların ve kira hariç konut giderlerinin toplamına eşittir. Ayrıca huzurevinde ya da yatılı olarak bakım sağlanan bir kurumda bulunan belirli kişiler için, ek olarak bir konut yardımı ödeneğinin verilmesi de söz konusudur.

Kişisel ödeneklerin miktarı (haftalık olarak) aşağıda görüleceği üzere, yaşa bağlı olarak değişmektedir.

- 25 yaş ve üzerindeki yalnız yaşayanlar için 84 €,
- 18 yaş ve üzerindeki yalnız yaşayan ebeveynler için 84 €
- 18 yaş veya daha yukarı yaştaki evli çiftler için 131 €
- 18 yaşından küçük bağımlı çocuklar için 77 €

Güvence ödeneklerinin miktarı ise, aşağıdaki gibidir:

- Aile için 23 €
- Emekli bir kişi için 68 €
- Çiftler için 100 €
- Engelli bir kişi için 35 €, evli çift için 50 €
- Ağır engelli bir kişi için 65 €, evli çiftten birinin hak kazanması halinde 65 €, her ikisinin hak kazanması halinde 130 €
- Engelli çocuk için 54 €'dur.

Engelliler için yükseltilem engelli ödentisi miktarı ise aşağıda gösterilmiştir:

- Engelli bir kişi için 17 €, çiftler için 25 €
- Engelli çocuklar için 17 €
- Bakıcılar için 38 €'dur.

Konut ödeneği ve yerel harçlarla ilgili yardım ödeneğinin tam oranlı miktarı aile tipine ve ailenin oluşumuna göre değişir. Miktarlar yararlanıcıların özel bir kira bedeli ödemeleri halinde daha yüksek veya yararlanıcının geçindirmekle yükümlü olmayıp aile içinde oturan kimse olmasına göre daha az olabilir.

Ayrıca devletten aylık alma yaşına gelmiş olup, gelir desteği talebinde bulunanlara, yılda bir kez Christmas ikramiyesi adı altında defaten ödeme yapılır.

Gelir desteği miktarının belirlenmesi sırasında çocuk yardımı gibi aile ödenekleri de aile geliri olarak dikkate alınmaktadır. Parasız gıda yardımı ve benzeri ek yardımlar ise dikkate alınmamaktadır.

Gelir desteğinin aylık miktarları, ilgili kimselere ödenen yardımların toplu miktarı üzerinden haftalık miktarlara dönüştürülerek ödenir. Genellikle haftalık olarak ödenen gelir desteğinin uygun olursa iki haftada bir ödenmesi de mümkündür. Vergiye tabi olmayan net aylık miktarlar aşağıda gösterilmiştir;

- 25 yaşındaki yalnız yaşayanlar için 737 €
- Çocuksuz evli çiftler için 1.015 €
- 10 yaşına kadar bir çocuğu olan evli çiftler için 1.335 €
- 8, 12 yaşına kadar iki çocuğu olan evli çiftler için 1.600 €
- 8, 10 ve 12 yaşına kadar üç çocuğu olan evli çiftler için 1.800 €
- 10 yaşına kadar bir çocuğu olan en az 18 yaşındaki tek ebeveynler için 1.102 €
- 8 ve 10 yaşına kadar iki çocuğu olan en az 18 yaşındaki tek ebeveynler için 1.307 €'dur.

Yukarıda gösterilen rakamlara eşdeğer olarak aile ödenekleri dahil aşağıdaki oranlar uygulanır:

- Yalnız yaşayan kişiler için uygulanabilir miktarın %100'ü (tamamı)
- Evli çiftlerin ikinci yetişkin çocuğu için ilave olarak uygulanabilir miktarın %57'si (Bu oran 2003'ten önce %56 olarak dikkate alınmaktaydı)
- Birinci çocuk için ilave olarak uygulanabilir miktarın %62'si (Bu oran 2003'ten önce %59 olarak dikkate alınmaktaydı)
- İkinci çocuk için ilave olarak uygulanabilir miktarın %62'si (Bu oran 2003'ten önce %59 olarak dikkate alınmaktaydı)
- Üçüncü çocuk için ilave olarak uygulanabilir miktarın %62'si (Bu oran 2003'ten önce %59 olarak dikkate alınmaktaydı)

Gelir desteği 16 yaşın altındaki tüm çocuklar için verilmektedir. Yardımlar fiyatlardaki gelişmelere göre her yıl bir defa yeniden değerlendirilir. Gelir desteği konusunda Sosyal Güvenlik Yardımları Ajansı Yerel Büroları sorumludur (MISSOC, 2014). Gelir desteği finansmanının tümü devlet tarafından kamusal fonlarla karşılanmaktadır (UKCOSA, 2003:1).

Gelir desteği amacıyla verilen asgari gelir ödeneği vergiye tabi değildir. Asgari gelir ödeneği vergiye tabi olmadığı için vergi indirimi ya da vergi

muafiyeti uygulanmaz. Ayrıca yardımlardan sosyal güvenlik primi alınmaz. Yardım, diğer sosyal güvenlik yardımları için yapılan başvuruların değerlendirilmesi sürecinde geçici olarak ödenirse, daha sonra hak kazanılacak olan yardımlardan, geçici olarak ödenen yardım geri alınır. Ayrıca sosyal yardımın bir sosyal güvenlik yardımı ile çakışması durumunda da geri alınması mümkündür (MISSOC, 2014).

İngiltere’de gelir desteği dışında sosyal güvenlik sistemini tamamlayıcı nitelikteki sosyal yardımlardan bir diğeri de aile kredisidir. Aile kredisi çocuğu olan eşlerden en az birinin haftada 16 saatten fazla ücretli bir işte çalışmasına karşın, geliri belirli bir eşiğin altında kalan ailelere yapılan bir yardımdır. En az bir çocuğa bakmakla yükümlü olan ve haftada 16 saatten az çalışıp da geliri belirli bir eşiğin altında kalan yalnız yaşayan kimseler de bu yardımdan yararlanma hakkına sahiptir. Sosyal güvenlik sistemini tamamlayıcı nitelikteki sosyal yardımlardan bir diğeri de konut yardımlarıdır. Konut yardımları konut masraflarını karşılayamayan yoksul kişilere yapılan yardımdır (Balcı, 2001:99). Bu yardım işsiz durumda olsun veya olmasın gelir durumları elverişli olmayan kimselerin kira bedellerini karşılamayı amaçlar. Miktarı ilgililerin gelir durumlarına göre değişir. İpotekle ilgili faiz giderleri, konut yardımı dışında kalan bazı barınma giderleri ve bazı beslenme giderlerini karşılamak üzere asgari gelir ödeneği ödenir. Makul ölçüdeki kira giderleri konut yardımı kapsamında karşılanır. Konut yardımı alanlara ayrıca 79 yaşına kadar 233£, 80 yaş ve üzeri için 350£ yakıt ödeneği ödenir. İngiltere’de gelir desteğinden yararlanan kişiler ulusal sağlık hizmetleri kapsamındadırlar.

İngiltere’de primsiz özel asgari yardımlar çerçevesinde, 80 veya daha üzeri yaştaki kadın ve erkekler için D grubu kapsamına giren primsiz maktu aylık şeklinde, yaşlı kimselere en düşük gelir garantisi sağlanır. Normal olarak söz konusu gelir garantisinden yararlanmak için İngiltere’de yaşamak zorunludur. Ancak bu gelir garantisinden 60 yaşından sonra en az 20 yıl zarfında 10 yıl süre ile İngiltere’de sürekli ikamet etmiş olanlar da yararlanırlar. Yaşlı kimselere yönelik en düşük gelir garantisinden yararlanabilmenin bir diğer koşulu ise, en düşük gelir garantisine eşit ya da daha yüksek oranlı başka bir yaşlılık aylığı kategorisine hak kazanmamış olmaktır.

İngiltere’de primsiz özel asgari yardımlar çerçevesinde sağlanan yardımlardan bir diğeri de malullük yardımdır.

### III- MODERN REFAH DEVLETİ VE ASGARİ GELİR UYGULAMASI

#### A- Modern Refah Devletinin Genel Özellikleri

Modern refah devleti literatürde “Sosyal Demokratik Model”, “İskandinav Modeli” ve/veya “Sosyal Demokratik-İskandinav Modeli” olarak da adlandırılmaktadır. Modern refah devleti modelinin en belirgin özelliği, “herkese çalışma hakkı”nı ve evrenselci bir istihdam toplumunu temel almasıdır. Bu açıdan yaklaşıldığında, refah devleti “kapsamlı refah devleti” olarak nitelendirilebilir. Sosyal politikanın ve refah devleti uygulamalarının odağı işgücü piyasalarıdır ve böylelikle tam istihdamı sağlamanın yolu olarak devlet ilk başvurulacak çare konumundadır. Ayrıca hizmetlerin devlet tarafından sağlanmasını ve vergilerle finanse edilmesini tercih eden bir yapıda olduğu için “gelir transferleri” stratejisi de, bu modelde belirgin bir öge olmamaktadır (Moreno, 2000:5; Karaca, 2004:56). İsveç modeli olarak bilinen bu modelin önemli öğelerini Danimarka, Norveç ve Finlandiya’da da bulmak olanaklıdır. Bu modelin önde gelen örneklerinden İsveç’teki refah devletinin beş temel özelliği şunlardır (Aldemir, 2003:111):

- Bütüncül demokrasi inancının hakim olması
- Toplum ve ulus kavramı; dayanışma, eşitlik ve birleşme ile karakterize edilen insanların evi olarak algılanmaktadır.
- Sosyo-ekonomik eşitlik ve ekonomik etkinlik arasında bir bütünlük ve uygunluk sağlanması
- Piyasa ekonomisinin sosyal olarak kontrolünü sağlamak (Bu açıdan kamu kontrolüne başvurulur)
- Kamu sektörünün genişlemesi, seçme özgürlüğünü genişletebilmelidir. Sağlık hizmeti, tam istihdam politikalarının güvenliğini artırmakta ve yoksulluktan bağımsız olarak daha çok olanak yaratabilmektedir.

#### B- Modern Refah Devletinde Asgari Gelir Uygulaması: İsveç Örneği

##### 1- Yasal Dayanak

2003 yılına kadar “Sosyal Yardım” olarak adlandırılan ve 2003 yılında “Ekonomik Yardım” olarak adı değiştirilen sistemin yasal dayanağını, Ocak 2002 tarihli kanun oluşturmaktadır (MISSOC, 2014).

## 2- Kapsamı

İsveç'te de ekonomik yardım kendi veya aile bireylerinin zorunlu yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayacak geçim kaynaklarından yoksun olan kimselelere, uygun bir yaşam standardı sağlamak amacıyla en son çare olarak kısa veya uzun dönem için verilen bir ekonomik yardım türüdür. Yardım alanların büyük çoğunluğunu, çocuklu bekâr kadınlar, çocuksuz yalnız yaşayan kişiler ve göçmenler oluşturmaktadır (Heikkilä, 2003:21-22).

## 3- Yararlanma Koşulları

Ekonomik yardımdan yararlanma hakkı, ilke olarak kişisel bir haktır ve bu haktan evli ya da evli olmayan çiftler ve reşit olmayan çocuklar yararlanırlar. Yine bu haktan yararlanma bakımından aile, bir bütün olarak düşünülür. Zorunlu yaşamsal ihtiyaçları karşılayacak geçim kaynaklarından yoksun olmanın dışında, bu haktan yararlanabilmek için ayrıca başka koşullar da aranmaktadır. Bu koşullar şu şekilde sıralanarak açıklanabilir (MISSOC, 2014):

### a- İsveç'te İkamet Ediyor Olmak

Ekonomik yardımdan yararlanmada vatandaşlık koşulu aranmaz. Herhangi bir sınırlama öngörülmezsizin ekonomik yardıma hak kazanabilmek için sadece ülkede ikamet etme hakkına sahip olmak yeterli görülmüştür. Dolayısıyla İsveç'te ikamet etme hakkına sahip olan herkes bu yardıma hak kazanabilecektir.

### b- Çalışmaya İstekli Olmak

Herkes, her şeyden önce kendi geçimini sağlamakla yükümlü olup, çalışabildiği sürece yeterli düzeyde bir ücret alabileceği işte çalışmak zorundadır. Bu nedenle herkes, çalışabilir durumda bulunduğu sürece kendi ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli ücret getiren bir iş aramak zorundadır. Bir işte çalışmaya hazır durumda bulunan kimseler için sağlanan bir ekonomik yardım, kişilerin ücretli bir işte çalışmalarına olanak veren aktif önlemlere bağlıdır.

### c- Diğer Hakların Tüketilmiş Olması

Ekonomik yardım tüm diğer geçim ödeneklerini tamamlayıcı nitelikte

olup, son çare olarak sunulmaktadır. Bu nedenle ekonomik yardım en son sağlanacak bir haktır.

Bu koşullara ek olarak yaş koşulu aranmaksızın, ekonomik yardım geçinme ihtiyacı içinde olan her aileye, bu durumları devam ettiği sürece sınırsız olarak sağlanır. Dolayısıyla ekonomik yardım ebeveynin eş ve çocuklarına bakma yükümlülüğünün sona ermesine kadar, aileye bir bütün olarak verilmektedir. Bu nedenle çocuklar için yükseköğrenimin sona ermesi şartı veya en geç 21 yaşına kadar yardımlardan yararlanma hakkı vardır.

#### 4- Miktarı

Ekonomik yardımların asgari miktarına ilişkin bazı harcama türleri için yıllık miktar, ulusal ve bölgesel düzeylerin bir bileşimi olarak tespit edilir. Bazı hallerde ise makul düzeyde olmaları koşuluyla belediyelerin reel giderleri karşılama yükümlülüğü söz konusudur. Diğer hallerde yine belediyeler tercih yapmakta tamamen serbesttirler. Yine de aşırı düzeyde eşitsizlik oluşmasını önlemek için, her yıl Ulusal Sağlık ve Sosyal Güvenlik Departmanı tarafından standart oranlar önerilmektedir.

Asgari miktarın hesaplanmasında, başvuruda bulunan kişi ve/veya ailesi temel birim olarak kabul edilir. Aile ile kastedilen çekirdek ailedir. Bu bağlamda sadece ebeveynler ve çocuklar dikkate alınır. Aynı çatı altında yaşayan büyükanne-büyükbaba hesaba katılmaz. Kural olarak kaynağına ve niteliğine bakılmaksızın her tür gelir hesaplamada dikkate alınır.

Ekonomik yardım için aylık baz miktarlar belirlenir. Yalnız yaşayan kişiler, eşler, ebeveyniyle birlikte yaşayan farklı yaşlardaki çocuklar için belirlenen baz miktar, ilke olarak yalnız yaşayan kimselere ödenir. Evli çiftler, bakmakla yükümlü olunan çocuklar için de yaşa göre değişen oranlarda baz miktar ödenir.

Gıda, giyim ve ayakkabı, eğlence ve boş zamanı değerlendirme etkinlikleri, bir kere kullandıktan sonra atılabilir eşya, sağlık ve temizlik, günlük gazete, telefon ve televizyon giderleri için yapılan harcamaları kapsayacak şekilde verilen aylık miktarlar; aşağıda da görüleceği üzere, yalnız yaşayan kimselere ve çiftlere, geçindirmekle yükümlü oldukları çocukların yaşına ve sayılarına göre değişen oranlarda ödenmektedir.

- Yalnız yaşayan kişiler için 339 €
- Çiftler için 611 €
- Çocuklar için;
  - 0-1 yaşındaki çocuk için 200 €
  - 1-2 yaşındaki çocuk için 227 €
  - 3 yaşındaki çocuk için 199 €
  - 4-6 yaşındaki çocuk için 227 €
  - 7-10 yaşındaki çocuk için 277 €
  - 11-14 yaşındaki çocuk için 326 €
  - 15-18 yaşındaki çocuk için 373 €
  - 19-20 yaşındaki çocuk için 377 €'dur.

Ailede yapılan ortak harcamalara ilişkin olarak, hane halkının büyüklüğüne bağlı olacak şekilde, özel bir miktarın da yardıma eklenmesi söz konusudur. Bu ek yardıma ilişkin rakamlar aşağıda gösterilmiştir:

- 1 kişi için 107 €
- 2 kişi için 119 €
- 3 kişi için 150 €
- 4 kişi için 171 €
- 5 kişi için 196 €
- 6 kişi için 224 €
- 7 kişi için 244 €'dur.

Yapılan ek yardımlarla birlikte yalnız yaşayan kimselere ve çiftlere, geçindirmekle yükümlü oldukları çocukların yaşına ve sayılarına göre ödenecek baz miktarlar aşağıdaki gibidir:

- Yalnız yaşayan kişiler için 446 €
- Çocuksuz çiftler için 731 €
- 10 yaşına kadar bir çocuğu olan çiftler için 1.038 €
- 8, 12 yaşına kadar iki çocuğu olan çiftler için 1.687 €
- 8, 10 ve 12 yaşına kadar üç çocuğu olan çiftler için 1.255 €
- 10 yaşına kadar bir çocuğu olan tek ebeveynler için 735 €
- 8 ve 10 yaşına kadar iki çocuğu olan tek ebeveynler için 1.043 €'dur.

Ayrıca yukarıdaki miktarlara ek olarak konut, elektrik, işe gidiş-geliş için yapılan yolculuklar, aile sigortası, tıbbi bakım, acil dış bakımı, gözlük ve bir işsizlik sigorta fonu ile bir sendika üyeliği için yapılan önemli harcamalar için de yardım sağlanabilir.

Belediyelerin sosyal işler kurulları tarafından yönetilen yardımların tamamı yerel yönetimler tarafından finanse edilmektedir.

Yardımlar vergiye tabi değildir ve vergiye tabi olmadığı için vergi indirimine ya da vergi muafiyeti uygulanmaz. Ayrıca yardımlardan sosyal güvenlik primi de alınmaz.

Yardım, ileride elde edileceği beklenen bazı gelirlere istinaden ödünç olarak verilmişse ve bazı hallerde avans olarak ödenmişse, bunlara ilişkin miktarlar geri alınır.

Hastalık halinde İsveç'te ikamet eden herkes, tedavi görme hakkına sahiptir. Bu nedenle herkes hastalık sigortasından sağlanan sağlık yardımlarından yararlanır. Bazı sağlık giderlerinin tamamı kamu mercilerince karşılanmakla birlikte, bazı sağlık giderlerinin ise sadece bir kısmı kamu mercilerince karşılanmaktadır. Bu gibi durumlarda yardımdan yararlanan kişinin bir katkı payı ödemesi gerekmektedir. Bunun dışında İsveç'te mülk ölçüdeki konut giderleri de ödenmektedir.

İsveç'te asgari gelir dışında, primsiz özel asgari yardım kapsamında birçok yardım yapılmaktadır. Örneğin, görme bozuklukları bulunan kişilere maddi destek sağlanır. Yoğun desteğe ve maddi yardıma ihtiyacı olan tedavisi olanaksız bedensel ve zihinsel engellilere de yardımlar yapılmaktadır. Ekonomik yardım kapsamına girmeyen bir ihtiyaç için yapılan harcamalar bireysel yardım ve mali destekle karşılanır. Ödemeyi Sosyal Sigortalar Ulusal Ofisi ve Sosyal Sigorta Ödeme Büroları yapar (MISSOC, 2014).

#### **IV- TAM OLUŞMAMIŞ REFAH DEVLETİ VE ASGARİ GELİR UYGULAMASI**

##### **A- Tam Oluşmamış Refah Devletinin Genel Özellikleri**

Sosyal politika rejimlerine göre refah sistemlerini üç gruba ayıran sınıflandırmaya literatürde dördüncü bir grup olarak tam oluşmamış refah

devleti modelinin de eklendiği görülmektedir. Bu model aynı zamanda “Güney Avrupa Modeli” ve/veya “Akdeniz Ülkeleri Modeli” olarak da adlandırılmaktadır. Tam oluşmamış refah devleti modelinde tarım kesiminin ağırlıklı bir payı vardır. Tam istihdam geleneğinin olmadığı modelde, kadınların işgücüne katılımları ve istihdam oranları düşüktür. Kısmi sosyal güvenlik sistemlerinin var olduğu bu ülkelerde, bölgesel kalkınma çerçevesi dışında, bazı grupları bazı risklerden koruyan sosyal programlar yoktur. Bu modeli uygulayan ülkeler; İspanya, Portekiz, Yunanistan, bir ölçüde İtalya ve daha az oranda genel hatların benzerliğinden ötürü İrlanda’dır. Bu modelin en belirgin özelliği gelişmemiş olması ve sosyal hizmet sağlama ve kurumsal gelişme düzeyinin yetersizliğidir (Moreno, 2000:5; Karaca, 2004:58). Konu edilen ülkelerde anayasaların modern refah devleti yönünde güçlü kurallar içermesine karşılık, yasal, kurumsal ve sosyal uygulamalar ya yoktur ya da çok eksiktir.

## **B- Tam Oluşmamış Refah Devletinde Asgari Gelir Uygulaması: İspanya Örneği**

### **1- Yasal Dayanak**

İspanya’da 17 özerk topluluk için ortak bir Kanun bulunmamasıyla birlikte, bütün özerk toplulukların Asgari Tutunma Geliri veya Asgari Gelir (Ingreso Mínimo de inserción or Renta Minima) Kurumuna ilişkin düzenlemeleri mevcuttur. Asgari gelir kurumunun İspanya’daki ilk örneği 1989 tarihinde Bask Bölgesinde hayata geçirilmiştir.

İspanya’da asgari gelir kurumunun işlevi, bölgelere göre değişkenlik göstermektedir. Nitekim asgari gelir bazı bölgelerde tamamen sembolik bir yardım niteliğinde iken, bazı bölgelerde sosyal dışlanmaya karşı önemli bir mücadele aracıdır (Balcı, 2001:108). Genel olarak temel yaşamsal ihtiyaçlara yönelik verilen parasal yardımlar yoluyla, yoksullukla mücadele amaçlanmıştır. Yardım eşliğinde ayrıca özerk topluluklarca yoksulluğun ve sosyal dışlanmanın önlenmesi ve kaldırılması amacıyla düzenlenen bölgesel programlar çerçevesinde gerekli önlemler de alınır. Yardım eşliğinde genellikle alınan önlemler; uyum önlemleri, mesleki önlemler, kurslar açarak yeniden yetiştirme önlemleri ve bütünleşme önlemleridir.

## 2- Kapsamı

Asgari gelirden yararlanma hakkı kişisel bir haktır ve bu haktan yalnız kişiler ya da bağımsız aile birimleri yararlanırlar.

## 3- Yararlanma Koşulları

Özerk bölgeler arasında asgari gelirden yararlanma koşulları farklılık gösterir. Bununla birlikte genel olarak asgari gelirden yararlanabilmek için aranan koşullar şu şekilde sıralanabilir (MISSOC, 2014):

### a- Fiilen İspanya'da İkamet Ediyor Olmak

Vatandaşlık koşulunun aranmadığı İspanya'da ikamet etme koşulu aranmakla birlikte, bazı süre sınırlamaları da getirilmiştir. Bu bakımdan asgari tutunma yardımından yararlanabilmek için genellikle 3-5 yıl arasında değişen belirli bir süre ile İspanya özerk topluluklarının birinde ikamet etmek gerekmektedir.

### b- Çalışabilir Durumda Olmak

Asgari tutunma yardımından yararlanabilmek için yardım talep eden kişinin çalışma yeteneğine sahip olması başka bir deyişle çalışabilir durumda olması zorunludur. Bu nedenle ilgilinin çalışabilir durumda olup olmadığı incelenir.

### c- Diğer Kamu Sosyal Yardımlardan Yararlanma Hakkının Sona Ermiş Olması

Asgari tutunma yardımı diğer kamu sosyal yardımlarıyla birlikte alınmaz. Bu nedenle asgari tutunma yardımından yararlanabilmek için diğer kamu sosyal yardımlarından yararlanma hakkının sona ermiş olması gerekir.

### d- Marjinalleşmeyi Engelleme Amacı Taşıyan Yardımın Verilmesi Sırasında Gerekli Koşulları Sağlamak

Asgari tutunma yardımından yararlanmak isteyen kişinin, yardımın verilmesi esnasında şart koşulan gerekleri yerine getirmesi gerekir. Bu koşulların, kişileri marjinalleşmeden uzaklaştırmaya yardım edeceği tasarılanmaktadır. Hak sahibinin bireysel olarak şekillendirilen bir yeniden bütünleşme programına katılması gerekir.

## e- 25 Yaşını Doldurmuş Olmak

İspanya'da kural olarak asgari gelirden yararlanabilmek için 25-65 yaş arasında olunması gerekir. Buna göre asgari gelir hakkından yararlanabilmek için 25 yaşın doldurulmuş olması gerekmektedir. Ancak bu koşul, bakıma muhtaç engelli kimseler ile bakıma muhtaç çocuğa sahip kişiler için uygulanmaz. Dolayısıyla 25 yaşından küçük bakıma muhtaç engelli kimseler ile bakıma muhtaç çocuğu olan kişiler de bu haktan yararlanabilirler.

Bu koşulların sağlanmış olması durumunda asgari gelir, bölgelere göre değişmekle birlikte genellikle 12 aylık azami bir süre için verilir. Ancak bazı bölgelerde bu sürenin 12 ay süre ile uzatılabilmesi de mümkündür.

## 4- Miktarı

*Asgari gelir miktarı, özerk topluluklar düzeyinde belirlenir ve özerk topluluklara göre farklılık gösterir. Asgari gelirin hesaplanmasında aile birimi temel birim olarak kabul edilmektedir. İspanya'da aile kavramı; evlilik ya da benzer bir ilişki, evlat edinme, kan bağı, akrabalık (2'nci ve 4'ncü derece arasında) ve evlilik nedeniyle oluşan 2'nci dereceye kadar akrabalık ilişkisi içinde olan iki ya da daha fazla kişinin birlikte yaşamaması durumu olarak ifade edilmektedir (MISSOC, 2014).*

Asgari gelirin hesaplanmasında ailenin tüm kaynakları dikkate alınır. Aile tek kişiden oluşuyor olsa bile asgari gelir ailelere verilir.

Asgari gelir için belirlenen taban miktar bakıma muhtaç durumdaki her aile bireyi için artırılır ve her bakıma muhtaç bağımlı çocuk için ek ödenek verilir. Bu artışların ve ek ödeneklerin miktarı özerk topluluklar arasında değişiklik gösterir. Ek ödeneğin miktarı, özerk topluluklara göre 180 € ve 228 € arasında değişir. Ayrıca asgari gelirden özerk topluluklara göre değişen özel artışlar da söz konusudur. Buna göre asgari gelirin miktarı, özerk topluluklara, bakmakla yükümlü olunan akrabaların varlığına ve bütçe olanaklarına bağlı olarak değişmektedir.

Taban miktarda, özerk topluluk hükümeti tarafından alınan kararlar, tüketici fiyat endeksindeki gelişmeler dikkate alınarak, genellikle yılda bir defa düzenleme yapılır.

Aile bireyelerine uygulanan taban miktar, aşağıda belirtilen oranlarda özerk topluluklara göre değişmektedir. Buna göre taban miktarın;

- Ailenin 2'nci üyesi için %10-42'si
- Ailenin 3'üncü üyesi için %7-37'si
- Ailenin 4'üncü üyesi için %4-32'si arasında ödeme yapılır.

Asgari gelirden özerk toplulukların kurumları sorumludur. Tamamı özerk topluluklar bütçesinden karşılanmaktadır (Ekdemir, 2009).

Asgari gelir, kural olarak geri ödenebilir olmayan bir devlet yardımı olmasına rağmen, bazı koşulların oluşması halinde tümüyle geri alınabilir.

Yardımlar vergiye tabi değildir. Ayrıca yardımlardan sosyal güvenlik primi alınmaz. Ulusal Kanunlar uyarınca gelirden yoksun kişiler, hastalık durumunda da koruma kapsamına alınmışlardır.

İspanya'da tüm özerk topluluklar için ortak bir kanun olan 20 Haziran 1994 tarih ve 1/94 sayılı Genel Sosyal Güvenlik Kanunu ile yurt dışında yaşayan ve yurda dönen İspanyol vatandaşlara ihtiyaç durumlarında yardım yapılmasına ilişkin 11 Ocak 2008 tarihli Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre vergilerle finanse edilen muhtaçlık durumu belirlenmiş kişilere yardım yapılır. İsteğe bağlı olmayan bu yardımların miktarı çeşitli faktörlere göre değişir. Genel ve özel nitelikte olan "prim-siz yardımlar" olarak adlandırılan bu yardımların asgari tutarları bölgesel olarak belirlenir. Bu yardımlar; "Primsiz Yaşlılık Aylığı", "Primsiz Malullük Aylığı", "İşsizlik Yardımı" ve "İspanya Dışında Yaşayan ya da Dönen Vatandaşlar İçin Asgari Yardım" şeklinde sıralanabilir (MISSOC, 2014; Ekdemir, 2009:130).

Prim ödemediği ya da asgari bir süre için primli rejime dahil olmadıkları için primli rejimden yararlanamayan 65 yaşın üzerindeki kimselere yaşlılık aylığı bağlanır. Primsiz yaşlılık aylığı uygulamasından yararlanabilmenin koşulları şunlardır:

- 65 yaşını doldurmuş olmak
- Kanunda öngörülen yardımların birleşiminden oluşan oranın üstünde gelir veya aylık almamak

- 16-65 yaş arasında İspanya’da en az 10 yıl süre ile yasal olarak ikamet etmiş olmak ve bu 10 yıllık sürenin en az 2 yılının talep tarihinden önce İspanya’da geçirilmiş olması şarttır.

Primsiz yaşlılık aylığı ve malullük aylığı alabilmek için yardım talep eden kişinin yıllık gelirinin primsiz aylığın yıllık miktarının %35’inden fazla olmaması gerekir. Yaşlılık aylığının miktarı bir yararlanıcı için yılda 5.108.60 €’dur. Primsiz malullük aylığı, primli rejimden aylık alamayan veya aylığa hak kazanamayan 18-65 yaş arasındaki malul kimselere verilir. Primsiz malullük aylığı uygulamasından yararlanabilmenin koşulları şunlardır:

- En az %65 oranında malul ya da kronik hasta olmak
- 18-65 yaş arasında olmak
- İspanya’da en az 5 yıl süre ile yasal olarak ikamet etmiş olmak ve bu 5 yıllık sürenin en az 2 yılının talep tarihinden önce İspanya’da geçirmiş olmak.
- Kanunla tespit edilen miktarın üstünde bir gelir veya aylık almamak

Primsiz malullük aylığının miktarı en az %65 oranında malul durumda bulunan kimseler için yılda 5.108.60 €’dur. Ayrıca aile ödenekleri sigortası çerçevesinde gelir durumu elverişli olmayan kimseler ve çocuk geçindirmekle yükümlü kimselere primsiz çocuk yardımı yapılır.

## **V- REFAH DEVLETİ MODELLERİNE GÖRE ASGARİ GELİR UYGULAMALARI KARŞILAŞTIRMASI**

Refah devleti modellerine göre araştırma kapsamına alınan ülkeler arasında asgari gelir uygulamaları bakımından bazı benzerlikler görüldüğü gibi önemli farklılık da söz konusudur. Bu farklılıklardan ilki asgari gelir uygulamasının başlangıcına ilişkindir. Nitekim Tablo 1’de de görülebileceği üzere araştırma kapsamına alınan ülkelerde asgari gelire ilişkin düzenlemeler farklı tarihlerde ve farklı adlarla yürürlüğe girmiştir.

**Tablo 1.** Araştırma Kapsamına Alınan Ülkelerde Asgari Gelirin Yasal Dayanakları ile Yürürlüğe Giriş Tarihleri

Ülkeler	Yürürlüğe Giriş Tarihi	Asgari Gelir Uygulamasının Orijinal Adı	Yasal Dayanakları
Almanya	1962	Sozialhilfe	23 Mart 1994 tarihinde yeniden düzenlenen, 21 Temmuz 1999, 16 Ağustos 2001 ve 23 Aralık 2002 tarihinde değişiklik yapılan 30 Haziran 1961 tarihli Federal Sosyal Yardım Kanunu (BSHG)
İngiltere	1960'lı yıllar	Income Support	1987 tarihli Gelir Desteği (Genel) Düzenlemeleri ile 1992 tarihli Sosyal Güvenlik Yönetimi Kanunu
İspanya	1980'li yıllar	İspanya'da 17 özerk topluluk için ortak bir Kanun bulunmamaktadır.	
İsveç	1980	Ekonomiskt Bistand (2003'e kadar Socialbidrag)	Ocak 2002 tarihli Kanun

Kaynak: MISSOC, 2014.

Tablo 1'de de görüleceği üzere, 1960'lı yıllarda asgari gelir uygulamasını ilk başlatan ülke İngiltere'dir. Bu ülkeyi 1962 yılında Almanya takip etmiştir. İsveç ve İspanya'da ise asgari gelir uygulamasına İngiltere ve Almanya'dan neredeyse 20 yıl sonra geçildiği görülmektedir. Bu bulgu, araştırma kapsamına alınan ülkelerden modern refah devleti ile tam oluşmamış refah devletini temsil eden ülkelerde asgari gelir uygulamasının kalıntı refah devleti ile kurumsal refah devletini temsil eden ülkelerden görel olarak daha yeni olduğunu ortaya koymaktadır.

Refah devleti modellerine göre araştırma kapsamına alınan ülkeler arasında asgari gelir uygulamaları bakımından görülen bir diğer farklılık, asgari gelirin kapsamına ilişkindir.

**Tablo 2.** Araştırma Kapsamına Alınan Ülkelerde Asgari Gelir Yardımının Kapsamının Tespitinde Dikkate Alınan Esaslar

Ülkeler	Dikkate Alınan Esaslar	
	Vatandaşlık	İkamet
Almanya	X	
İngiltere		X
İspanya	X	
İsveç		X

Kaynak: MISSOC, 2014.

Tablo 2’de de görüleceği üzere, Almanya ve İspanya’da asgari gelir yardımı kural olarak vatandaşlık esasına dayalı olarak verilmekte, buna karşın İngiltere ve İsveç’te ise vatandaşlığa bağlı olmaksızın ikamet esasına dayalı olarak verilmektedir. İspanya’da asgari gelirin kapsamının tespitinde ilke olarak vatandaşlık esasını benimsenmekle birlikte kapsamın genişletilmesi için sistemin ikamet esasını yumuşatıldığı da görülmektedir. İspanya’da vatandaşlık, tüm durumlarda asgari gelir yardımına hak kazanmanın bir koşulu değildir. Kural olarak vatandaşlık esasının benimsendiği bu ülkede de özerk topluluklarda belirli bir dönem boyunca -genellikle 3-5 yıl arasında değişen bir süreyle ikamet edenler asgari gelir yardımından yararlanabilirler (Missoc, 2014). Benzer şekilde Almanya’da da ilke olarak asgari gelir yardımından yararlanma hakkı vatandaşlık esasına bağlı bir sisteme dayanmakta iken, bu yardımdan genel olarak AB ve AEA’na üye olan devletlerin vatandaşları, sığınmacılar, vatansız ya da tüm vatandaşlık haklarını kaybetmiş vatandaşlığı belirsiz kişiler, Almanya ile sosyal güvenlik sözleşmeleri imzalayan ülkelerin vatandaşları şeklinde yabancılar da yararlanabilmektedir.

Refah devleti anlayışının gereği olarak sosyal bir hak olan asgari gelir yardımından yararlanma hakkının öncelikle devletin vatandaşlarına tanınması, devletin varlık sebebiyle uyumlu ve devlet-vatandaş ilişkileri bakımından olumlu bir nitelik arz etmektedir (Kurtulmuş, 1997:64).

Asgari gelir yardımının vatandaşlığa bağlı olmaksızın ikamet esasına dayalı olarak verilmesi durumunda ise, bu yardımdan ilke olarak ülkede ikamet eden herkes yararlanabilir. Bu uygulama ülkede yaşayan herkesin refahtan pay alması gerektiği şeklindeki düşüncenin genel kabul görmesinin doğal bir sonucudur. Zira günümüzün modern toplumlarında devlet, sadece vatandaşlarına refah ve mutluluk sağlayan bir organizasyon değildir. Devlet aynı zamanda ülkede yaşayan herkesin refah ve mutluluğunu sağlamak gibi bir işleve de sahiptir. Devletin bunu gerçekleştirebilmesi ise, özellikle işgücü hareketliliğinin arttığı günümüzde asgari gelir yardımının kapsamı bakımından ikamet esasının benimsenmesine bağlıdır. Ayrıca vatandaşlık esasının benimsendiği ülkelerde de asgari gelir yardımının kapsamını genişletmek için sistemin ikamet esasını ile yumuşatıldığı görülmektedir. Dolayısıyla vatandaşlık esasını söz konusu yardımın ilk uygulama döneminde ikamet sistemine geçiş için bir aşama olabilir.

Asgari gelir yardımından yararlanma hakkının ikamet esasına dayandırıldığı İsveç ve İngiltere’de asgari gelir yardımından kural olarak, vatandaşlığa bağlı olmaksızın ülkede ikamet eden herkes yararlanabilir. Böyle olmakla birlikte bazı ülkelerde ikamet koşuluna sınırlandırmalar da getirilmiştir. İngiltere’de asgari gelir yardımından yararlanma vatandaşlık esasına dayandırılmadığı halde, İngiltere dışında yaşayanların asgari gelir yardımından yararlanabilmeleri için talep tarihinden önceki 2 yıl boyunca (2003 yılına kadar 5 yıl boyunca) İngiltere’de ikamet ettiklerini ispat etmeleri gerekir. Ayrıca ikili anlaşmaların bulunduğu diğer ülke vatandaşları ülkeye giriş koşulları ve genel ikamet koşulları çerçevesinde asgari gelir yardımından yararlanabilmektedir.

AB ülkelerinde uygulanan asgari gelir türlerinin farklı olması, yararlanma koşullarını da farklılaştırmaktadır. Nitekim güvenceli asgari gelir sisteminin uygulandığı Almanya, İngiltere ve İsveç gibi AB ülkelerinde, asgari gelirden yararlanmak isteyen kişinin sosyal ve mesleki bütünleşme programlarına katılmayı taahhüt eden tutunma sözleşmesini imzalaması gerekmezken, asgari tutunma geliri sisteminin uygulandığı İspanya’da ise asgari gelirden yararlanmak için söz konusu tutunma sözleşmesinin imzalanması zorunludur. Bunun dışında asgari gelirden yararlanabilmek için gerekli kaynaklardan yoksun olma ve çalışmaya istekli olma koşulunun AB ülkelerinin hepsinde arandığı görülmektedir. İstisnaları olmakla

birlikte AB ülkelerinin çoğunluğunda asgari gelirden yararlanma bakımından yaşla ilgili sınırlandırmalara rastlanmakta ve yine bu ülkelerin çoğunluğunda asgari gelir süresiz olarak sağlanmaktadır.

Asgari gelir yardımının yönetimi ve finansmanı konularında AB ülkeleri arasında farklılıklar söz konusudur. Ayrıntılı olarak Tablo 3’de görülebileceği üzere, Almanya gibi sosyal güvencenin istihdama bağlı olduğu AB ülkelerinde asgari gelir yardımının ulusal sosyal güvenlik sistemlerinin dışında kaldığı ve yerel yönetimler tarafından yönetildiği görülürken, İngiltere gibi birkaç AB ülkesinde ise asgari gelir yardımının ulusal sosyal güvenlik sisteminin bir parçası olduğu görülmektedir. Bu iki uç örneğin arasında yer alan İspanya’da ise bazı eyaletlerde asgari gelir yardımı özerk topluluklar tarafından yönetilmektedir (Henriques, 2003:4).

**Tablo 3.** AB Ülkelerinde Asgari Gelir Yardımının Yönetimi ve Finansmanı

Ülkeler	Yönetim ve Finansmandan Sorumlu Yönetim Birimleri ve Düzeyi
Almanya	%100 Yerel
İngiltere	%100 Merkezi
İspanya	%100 Bölgesel
İsveç	%100 Yerel

Kaynak: Manuel HENRIQUES, The Guaranteed Minimum Income Schemes in the European Union, the Crisis in the European Social Policy Model and the Lessons from the USA, Working Paper 13, 2003, [http://investigacao.ulusofona.pt/CEE/docs/wp13\\_ULHT.pdf](http://investigacao.ulusofona.pt/CEE/docs/wp13_ULHT.pdf) (04.12.2003), s.21.

Refah devleti modellerine göre araştırma kapsamına alınan ülkeler arasında asgari gelir uygulamaları bakımından görülen son farklılık ise, asgari gelirden vergi kesintisi yapılmasına ilişkindir. Zira AB üyesi ülkeler olmalarına rağmen bazı ülkelerde asgari gelir yardımından vergi kesintisi yapılmakta, bazı ülkelerde ise yapılmamaktadır. Hiç kuşkusuz modeli ne olursa olsun, -kurumsal, kalıntı ya da modern- refah devletlerinden yaşamsal öneme sahip asgari gelir yardımından vergi kesintisi yapılmaması beklenir. Bu beklentiyi destekler nitelikte *araştırma kapsamına alınan ülkeler incelendiğinde*; kurumsal, kalıntı ve modern refah modellerini temsil eden Almanya, İngiltere ve İsveç’te asgari gelirden vergi kesin-

tisi yapılmadığı buna karşın tam oluşmamış refah modelini temsil eden İspanya’da sosyal yardım niteliğindeki ödemelerden vergi kesintisi yapıldığı görülmektedir.

## SONUÇ

AB ülkelerinde tamamlayıcı nitelikte bir asgari gelir uygulamasına geçilmekle birlikte henüz tüm ülkeleri bağlayıcı nitelikte asgari gelire ilişkin ortak standartlar geliştirilemediği gibi, AB üyesi ülkelerin ekonomik gelişimin farklı aşamalarında bulunması, ulusal sosyal politika rejimleri etrafında ve aynı zamanda içinde yer alan çıkar örgütlerinin üye devletler arasında büyük ölçüde değişiklik göstermesi, neo-liberal ideolojinin genelde devlet müdahalesine yönelik katı tutumu ve özelde özelleştirilen sigorta düzenlemelerinin tercih edilmesi yönündeki etkisinin üye ülkeler arasında farklı şekillerde yaygınlaşması ve AB üyesi ülkelerin çok uzun bir zamandan bu yana birbirinden oldukça farklı sosyal politika programlarını ve özellikle farklı finansman biçimlerini uygulamaları gibi nedenlerle geliştirilebilmesinin de zor olduğu görülmektedir. Söz konusu nedenlerden kaynaklanan güçlükler aşılabilsede dahi, AB’nin kendisi de yasa yapma, vergi belirleme ve uygulama gücüne sahip bir oluşum olarak egemen bir sistem olmaya yakın değildir. Bu yüzden, AB’nin hem hangi sosyal politikaların uygulanacağına ilişkin verilecek kararlarda üye ülkeler üzerindeki bağlayıcılığı, hem de ortak bir sosyal yeniden dağıtım veya tazminat sistemi yoluyla gerçekleştirilecek önemli bir “pozitif bütünleşme” çabasına yönelik ihtiyaç duyulan fonları başka bir deyişle finansmanı sağlamak için bu ülkelerin isteksizliği üzerinde yapabileceği baskı sınırlıdır. Ayrıca Avrupa entegrasyon sürecinin, büyük ölçüde bir ekonomik bütünleşme süreci olması da, sosyal politikaların ve dolayısıyla asgari gelir düzenlemelerinin ulusal düzeyde kalmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla araştırma kapsamına alınan ve her biri ayrı bir refah modelini temsil eden Almanya, İngiltere, İsveç ve İspanya’da asgari gelir uygulamaları benimsenen refah modeline göre şekillense de, Pioch’un düşüncesini destekler nitelikte uygulandığı ülkenin subjektif özelliklerine bağlı farklılıklar göstermektedir. Gerçekten karşılaştırmalı olarak incelendiğinde; AB ülkelerindeki asgari gelir uygulamalarının başlama tarihlerinin, kapsamlarının, yararlanma koşullarının ve türlerinin, yönetim ve finansmanlarının birbirinden çok farklı olduğu görülmektedir.

Her ne kadar asgari gelir yardımı uygulandığı ülkenin subjektif özelliklerini yansıtırsa da, araştırma kapsamına alınan bazı İngiltere ve İsveç sosyal korumanın prime göre nispeten yüksek düzeyde devlet tarafından finanse edildiği ülkeler iken, Almanya sosyal korumada primlerin ağırlığının en yüksek düzeyde olduğu ülkedir. İspanya’da ise diğer ülkelere göre oldukça düşük düzeyde olan sosyal yardım harcamaları devlet tarafından finanse edilmektedir. Refah modeli ne olursa olsun, her refah devleti Noguera’nın (2000) ifade ettiği gibi, Beveridgeyan ve Bismarkyan programların başka bir deyişle prime bağlı gelir ödeneği düzenlemelerinin ve prime bağlı olmayıp servet testine tabi olan düzenlemelerin çeşitli bileşimlerine dayalı olarak oluşturulmaktadır. Ancak prime bağlı olmayıp servet testine tabi düzenlemelerin ağırlık kazandığı ülkelere göre, prim ödeme prensibinin ağırlık kazandığı ülkelerde, yüksek düzeydeki bir prim miktarının vergilere ya da doğrudan devlet kaynaklarına dönüştürülmesindeki güçlükler ile sosyal hakların prim ödemeye bağlı olarak elde edilmesi yönündeki düşüncenin aşılmasındaki güçlükler, bir asgari gelir uygulamasını zorlaştıracaktır. Nitekim son on yılda sosyal güvenlik sistemini vergiler ve kamu kaynaklarıyla finanse eden bir kalıntı refah devleti olan İngiltere ile bir modern refah devleti olan İsveç’te asgari gelir yardımı miktarlarındaki artışın sosyal güvenlik sisteminin işverenler ve çalışanlar tarafından yapılan prim ödemeleriyle finanse edildiği bir kurumsal refah devleti olan Almanya ile tam oluşmamış refah devleti olan İspanya’ya göre yüksekliği bu durumu kanıtlar niteliktedir.

## Kaynakça

Aldemir, Şansel (2003), “Küreselleşme Aşamasında Yoksulluk ve Refah Politikaları”, İstanbul Üniversitesi SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

Çelik, Abdülhalim (2002), “Küreselleşme Sürecinde Sosyal Güvenlik Sistemlerinin Dönüşümü ve Türkiye”, *Kamu-İş Yayınları*, Ankara.

Ekdemir, A. Şadi (2009), “Avrupa Birliği-Türkiye-Uluslararası Sosyal Güvenlik Uyum ve Eşgüdüm Normları”, *Hak İş Yayınları*, Ankara, 2009, [http://www.hakis.org.tr/yayinlar/sosyal\\_guv\\_es\\_gudum.pdf](http://www.hakis.org.tr/yayinlar/sosyal_guv_es_gudum.pdf) (11.03.2014).

Gökçeoğlu Balcı, Şebnem (2001), “Güvenceli Asgari Gelir”, Galatasaray Üniv. SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Heikkilä, Matti (2003), “The Role of Social Assistance as Means of Social Inclusion and Activation A Comparative Study on Minimum Income in Seven European Countries” Report 1-Contexts, National Research and Development Centre for Welfare and Health, Helsinki, Finland, <http://www.stakes.fi/verkkojulk/pdf/socasstreport1.pdf> (10.06.2003).

Henriques, Manuel (2003), “The Guaranteed Minimum Income Schemes in the European Union, the Crisis in the European Social Policy Model and the Lessons from the USA” *Working Paper 13*, 2003, [http://investigacao.ulisofona.pt/CEE/docs/wp13\\_ULHT.pdf](http://investigacao.ulisofona.pt/CEE/docs/wp13_ULHT.pdf) (04.12.2003).

Karaca, Nuray Gökçek (2004), *Asgari Gelir ve AB Ülkelerindeki Uygulamaları*, (Nisan Kitabevi, Eskişehir).

Kurtulmuş, Sevgi (1997), “Teorik Esasları ve Tatbikatları Bakımından Aile Ödenekleri”, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, Yayın No:102, Ankara.

Moreno, Luis (2000) Europeanization and Decentralization of Welfare ‘Safety Nets’, Unidad de Políticas Comparadas (CSIC), *Working Paper: 00-10*, 2000, <http://digital.csic.es/bitstream/10261/1514/1/dt-0010.pdf> (11.03.2014).

MISSOC, “Guaranteed Minimum Resources”, Germany in All EU Countries, <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp> (10.01.2014).

MISSOC, “Guaranteed Minimum Resources”, United Kingdom in All EU Countries, <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp> (10.01.2014).

MISSOC, “Guaranteed Minimum Resources”, Sweden in All EU Countries, <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp> (10.01.2014).

MISSOC, “Guaranteed Minimum Resources”, Spain in All EU Countries, <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp> (10.01.2014).

Noguera, José A. (2000), Basic Income and the Spanish Welfare State, BIEN 8<sup>th</sup> Congress, Berlin, October 6-7, 2000, <http://www.basicincome.org/bien/pdf/2000Noguera.pdf> (11.03.2014).

Sözer, Ali Nazım (1998), “Türkiye’de Sosyal Hukuk”, *Bariş Yayınları*, II. Baskı, İzmir.

Sözer, Ali Nazım (1997), “Sosyal Devlet Uygulamaları”, Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti, İzmir.

UKCOSA, Welfare Benefits, <http://www.ukcosa.org.uk/image-es/welfare.pdf> (25.05.2003).